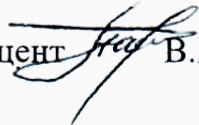

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького
Факультет механіки, енергетики та інформаційних технологій
Кафедра інженерної механіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної
програми «Комп'ютерні науки»
першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти

к.т.н., доцент В.В. Пташник

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗДОРОВ'Я»

Для всіх спеціальностей
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

ВИКЛАДАЧІ

Кохана Тетяна Михайлівна

Електронна пошта:

kohanat78@gmail.com

Телефон

+380673745005 (Viber)

Кохана Т.М. Доцент кафедри інженерної механіки Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, доцент, кандидат економічних наук. Викладач з 23-річним досвідом, автор та співавтор понад 120 публікацій, з них понад 60 наукових і більше 50 навчально-методичного спрямування, зокрема 2 із них опубліковано у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus або Web of Science.

Читає курси: Охорона праці та цивільний захист, Безпека життєдіяльності та охорона праці, Ергономіка.

Сфера наукових інтересів: Моделювання травмонебезпечних та аварійних ситуацій під час виконання виробничих процесів у підприємствах АПК.

ЛЬВІВ 2025

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

У межах зазначеного курсу здобувачі вищої освіти формують інтегральну, загальні та **спеціальні (фахові)** компетентності, а саме опановують знання з професійної безпеки та основ медицини надзвичайних ситуацій.

Програма навчальної дисципліни складається з двох основних розділів:

1. Теоретичні основи професійної безпеки (теми 1-4).
2. Основи медицини надзвичайних ситуацій (теми 5-8).

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

3 кредити (90 годин): 48 годин аудиторної роботи, 42 години самостійної роботи.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу - забезпечити майбутніх фахівців знаннями та практичними навиками з правових та організаційних питань професійної безпеки та основ медицини надзвичайних ситуацій.

Основним завданням вивчення дисципліни “Основи професійної безпеки та здоров’я” є набуття студентами базових законодавчо- нормативних актів, що регулюють відносини у сфері професійної безпеки та основ медицини надзвичайних ситуацій, та враховувати їх положення при виконанні виробничих і управлінських функцій, а також вміти застосовувати нормативно-правову базу для захисту прав особи на забезпечення нешкідливих та безпечних умов праці, прогнозувати потенційні небезпеки і вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог безпеки праці, оцінювати вплив шкідливих та небезпечних факторів на працездатність, здоров’я людини та стан навколишнього середовища, визначати нормовані параметри основних небезпечних та шкідливих виробничих факторів, запобігати виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, приймати участь в розслідуванні нещасних випадків, виробничих аварій та професійних захворювань працюючих, обґрунтовано вибирати організаційно-технічні заходи щодо нормалізації умов праці, електро - та пожежної безпеки на підприємствах, в організаціях, установах, науково обґрунтовувати вибір норм здорового образу життя, створювати комфортні умови для діяльності людини у всіх сферах життя, а також оцінювати невідкладні стани при захворюваннях, отруєннях та травмах життєво важливих органів та систем, виявляти клінічні ознаки гострих патологічних станів, інфекційних хвороб, що набули соціального значення, та основні профілактичні заходи; знати і використовувати методи і способи надання першої долікарської допомоги у загрозливих для життя станах при отруєннях, захворюваннях органів дихання, серцево-судинної системи, систем травлення та сечовиділення; при травмах життєво важливих органів та систем.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції та лабораторно-практичні

заняття. В межах робочого часу викладач може проводити консультації для здобувачів вищої освіти.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту та лекції у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв.

Лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, винести на обговорення дискусійні питання та визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв – це візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядаються за допомогою мультимедійних технічних засобів. Ці дві форми лекцій можуть бути поєднані.

При проведенні практичних занять передбачене виконання практичних робіт у формі вирішення ситуативних завдань (кейсів) і тестів, проведення ділової гри, заслуховування усних відповідей, доповідей, а також рефератів та демонстрація презентацій, які підготовлені як індивідуальні завдання за темою самостійного вивчення дисципліни.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим чи надісланим їм в електронній формі інформативним матеріалом, або з інформацією в мережі Інтернет. Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати наукові дослідження шляхом написання та опублікування наукових статей, тез доповідей на конференціях, круглих столах та наукових семінарах.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Вивчення навчальної дисципліни передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу.

Лекції і практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу zoom.us. Також викладач і студенти можуть спілкуватись через електронну пошту, Viber, Telegram, Microsoft Teams інші доступні засоби комунікації. В разі потреби може використовуватись Форум як форма спілкування викладача й студентів у дистанційному (віддаленому) навчанні. Кожний форум присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної та доброзичливої критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки на консультації викладача. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного контролю.

Максимальна кількість балів з дисципліни «Основи професійної безпеки та здоров'я», яку може отримати студент протягом семестру за всі види роботи за результатами поточного оцінювання становить 100. Результати **поточного контролю** оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. В кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням його у сто бальну шкалу за формулою: **ПК = 20•САЗ**.

Поточний контроль здобувачів освіти заочної форми навчання під час настановчої та лабораторно-екзаменаційної сесії оцінюється максимум у 30 балів. Ще 70 балів відведено на виконання тематичної самостійної роботи (ТСР) у міжсесійний період за програмою курсу. Підсумкова оцінка розраховується за формулою: **ПК+ТСР**.

В залікову відомість студентів у графі «за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/незараховано» відповідно до таблиці 1. Присутність студента при виставленні підсумкової оцінки необов'язкова, якщо ним виконані усі передбачені види робіт.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
5 («відмінно»)	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко і всебічно розкриває зміст, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив 90% тестових завдань.
4 («добре»)	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст завдань, використовуючи обов'язкову літературу. При викладанні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються несуттєві неточності й незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3 («задовільно»)	У цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив близько половини тестових завдань.
2 («незадовільно»)	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Викладає матеріал фрагментарно та поверхово, без аргументації й обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних і практичних завдань, допускає суттєві неточності. Правильно вирішив меншість тестових завдань.

Переведення підсумкових рейтингових оцінок з дисципліни, виражених у балах за 100-бальною шкалою, у оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS

Таблиця 1 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D		
60–63	E	задовільно	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст лабораторних робіт
- 3) Питання на іспит
- 4) Електронне навчання у системі MOODLE.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1 Теоретичні основи професійної безпеки

Тема 1. Історія становлення дисципліни. Етапи розвитку небезпек.

- 1.1. Основні небезпеки на сучасному етапі розвитку науково-технічного прогресу.
- 1.2. Сучасний стан безпеки життєдіяльності і безпеки праці в Україні і в світі.
- 1.3. Система «людина-життєве середовище» та її компоненти. Аксиома про потенційну небезпеку діяльності людини. Безпека абсолютна та відносна.
- 1.4. Правові, нормативні та організаційні основи безпеки життєдіяльності. Система управління безпекою життєдіяльності в Україні.
- 1.5. Стратегія стійкого розвитку та державна концепція безпечної життєдіяльності.
- 1.6. Концепції ООН про «Сталий людський розвиток».
- 1.7. Зв'язок курсу «Основи професійної безпеки та здоров'я» з практикою життєвого досвіду.
- 1.8. Основні положення Національної програми безпеки України, що стосуються безпеки життя та здоров'я особи.
- 1.9. Поняття «здоров'я» і фактори, що від котрих воно залежить.

Тема 2. Небезпеки. Ризик – як оцінка небезпеки.

- 2.1. Номенклатура та таксономія небезпек. Ідентифікація і квантифікація небезпек.
- 2.2. Класифікація шкідливих та небезпечних факторів по природі дії: фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні.
- 2.3. Ризик, як фактор потенційної небезпеки. Індивідуальний та соціальний ризик. Припустимий ризик. Індивідуальний та соціальний припустимий ризики.
- 2.4. Концепція допустимого ризику. Управління ризиком.
- 2.5. Характеристика шкідливих та небезпечних виробничих факторів, що діють на робітника з урахуванням обраної професії.

Тема 3. Людина в системі «машина – виробниче середовище».

- 3.1. Надійність технічних систем і надійність оператора.
- 3.2. Поняття про ергономіку.
- 3.3. Характеристика аналізаторів. Принцип дії аналізаторів. Пороги аналізаторів: абсолютний, диференціальний, оперативний. Закон Фехнера. Роль зорового аналізатора в забезпеченні життєдіяльності людини.
- 3.4. Енергетичні, просторові, тимчасові і інформаційні характеристики зорового аналізатору. Роль слухового, смакового, тактильного і ін. аналізаторів в забезпеченні життєдіяльності людини.

Тема 4. Психологія безпеки. Людський чинник.

- 4.1. Пізнавальні психічні процеси: відчуття, сприяння, увага, уявлення, уява, пам'ять та мислення.
- 4.2. Властивості темпераменту. Стрес і його попередження. Психологічні причини небезпечної поведінки людей.

4.3. Фактори, які обумовлюють спроможність людини протистояти небезпеці.

4.4. Індивідуальні якості і безпека: психофізіологічні якості, соціальні та виробничі.

4.5. Мотиви діяльності. Емоції і механізм їх виникнення.

4.6. Теорії травматизму: теорія чистої спадковості, епідеміологічна теорія, теорія К. Марбе, принцип «доміно», теорія травматизму З. Фрейда, теорія професійної пильності, теорія трьох ритмів тощо.

Модуль 2 Основи медицини надзвичайних ситуацій

Тема 5. Загальні принципи першої допомоги.

5.1. Асептика і антиисептика. Перша допомога при гострих патологічних та екстремальних станах.

5.2. Реаніматологія. Методика проведення реанімаційних заходів.

5.3. Загальні завдання та принципи першої допомоги.

5.4. Механізми розвитку станів запаморочення.

5.5. Перша допомога при запамороченні, непритомності та колапсі.

Тема 6. Перша допомога при кровотечах.

6.1. Види кровотечі, методи і способи тимчасової зупинки кровотечі.

6.2. Ознаки кровотечі, залежно від виду ушкодженої судини: артеріальні, венозні, капілярні.

6.3. Внутрішні кровотечі, ознаки, перша допомога.

6.4. Методи накладання пов'язок та іммобілізуючих шин.

6.5. Застосування стисних, іммобілізуючі, коригуючих, окклюзійних пов'язок.

6.6. Основні правила транспортної іммобілізації, накладання іммобілізуючих шин при ударах, пораненнях, переломах різної локалізації.

Тема 7. Перша допомога при гострих екзогенних отруєннях.

7.1. Класифікації отрути.

7.2. Харчові отруєння: грибами, продуктами рослинного або тваринного походження.

7.3. Харчові, токсикоінфекції отруєння, ботулізм.

7.4. Отруєння психотропними засобами: наркотиками, снодійними.

7.5. Види опіків: термічні, хімічні, радіаційні.

7.6. Особливості клінічної картини опіків та першої медичної допомоги в залежності від ступеню опіку.

7.7. Основні клінічні ознаки загального замерзання та обмороження залежно від ступеню.

7.8. Послідовність надання долікарської медичної допомоги при електротравмах.

7.9. Гостре отруєння тетраетилсвинцем (ТЕС), перша допомога.

Тема 8. Травми, їх види, ускладнення, перша медична допомога.

8.1. Реаніматологія. Причини та види закритих ушкоджень.

8.2. Клінічні ознаки травм та перша медична допомога.

8.3. Основні види та клінічні ознаки переломів.

8.4. Поняття про травматичний токсикоз, перша медична допомога при них.

8.5. Серцево-легенева реанімація. Етапи реанімації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна

1. Конституція України, прийнята 28.06.1996 р.
2. Закон України про охорону праці № 229-IV (229-15) від 21.11.2002 р.; редакція від 05.04.2015р. №2694-12.
3. Кодекс Цивільного захисту України. – Затверджено постановою ВРУ від 02.10.2012 р. №5403-VI. Редакція 2018 р.
4. Основи професійної безпеки та здоров'я людини. Підручник /Під ред. проф.Березуцького В.В./-НТУ «ХП»,Харків: ФОП Панов А.М.,2018. 553 с.
5. Алгоритми надання невідкладної допомоги при критичних станах / За ред. І. І. Тітова. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 344 с.
6. Артеріальні, венозні тромбози та тромбоемболії. Профілактика та лікування. Український Національний Консенсус. Київ: ЗАТ «Віпол», 2006. 72 с.
7. Будзин В., Гузій О. Основи медичних знань : навч. посіб. Львів : ЛДУФК, 2018. 148 с.

Допоміжна

1. Безпека життєдіяльності: Навч. Посіб. /За ред. проф. В. В. Березуцького. Харків: Факт, 2005. 384 с.
2. Основи охорони праці: Навч. посіб: /За ред. проф. В. В. Березуцького. Харків: Факт, 2007. 480 с.
3. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці» /За ред. В. В. Березуцького. Харків: Факт, 2005. 348 с.
4. Практикум з курсу «Безпека життєдіяльності»: для студентів вищих навчальних закладів /За ред. проф. Березуцького. Харків: Факт, 2005. 168 с.
5. Березуцький В. В. Небезпечні виробничі ризики та надійність: навч. посібник /В. В. Березуцький, М. І. Адаменко. Харків: ФОП Панов А.М., 2016. 385 с.
6. Цивільна оборона: навч. посіб. /М. А. Кулаков, В. О. Ляпун та ін. Харків: НТУ «ХП», 2008. 312 с.
7. Цивільний захист: навчальний посібник /Г. Ю.Бахарева, Н. Є.Твердохлебова [та ін.] Харків: НТУ «ХП», 2015. 115 с.
8. ДСТУ 2293:2014 ССБП. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять. – Затверджено наказом Мінекономрозвитку України від 02.12. 2014 р. № 1429.
9. НПАОП 0.00-6.02-11. Положення про порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. – Затверджено постановою КМУ від 30.11.2011 р. № 1232.
10. 3.3.6.042-99. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
11. ДБН В.2.5-67:2013. Опалення, вентиляція та кондиціонування.

12. ДБН В.2.5-28-2018. Природне та штучне освітлення.
13. ДСН 3.3.6.037-99. Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку.
14. ДСТУ ГОСТ 12.1.012:2008. Вібраційна безпека. Загальні вимоги.
15. ДСН 3.3.6.039-99. Санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації.
16. ДСТУ ГОСТ 2656885:2009. Вібрація. Методи і засоби захисту. Класифікація.
22. ДСТУ ГОСТ 12.1.038:2008. Електробезпека. Гранично допустимі рівні напруги дотику і струмів.
17. Правила улаштування електроустановок /Міненерговугілля України. – П'яте видання перероблене и доповнене станом на 28.08.2014 р. – Харків, 2014. – 793 с.
18. ДСТУ 2272:2006. Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять.
19. НАБП А.01.001-2014. Правила пожежної безпеки в Україні. – Затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 р. № 1417.
20. ДСТУ Б В.1.1-36:2016. Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою. – Затверджено наказом Мінрегіонбуду України від 15.06.2016 р. №.158.
21. ДБН В.1.1-7-16. Пожежна безпека об'єктів будівництва.
22. Петриченко Т.В. Перша медична допомога : Підручник, Київ: Медицина, 2007. 248 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>;
2. Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника: <http://www.lsl.lviv.ua/>;
3. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук: <http://www.dnsgb.com.ua/>;
4. Львівська обласна універсальна наукова бібліотека: <http://lounb.org.ua/>.
5. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.
6. «Основи професійної безпеки та здоров'я». [Електронний ресурс] : офіційний сайт. – URL: <https://moodle.lnup.edu.ua>